

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2025 r.

Poz. 457

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA

w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem,

przyjęta w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 20 grudnia 2006 roku w Nowym Jorku została przyjęta Międzynarodowa Konwencja w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem.

Przekład

MIĘDZYNARODOWA KONWENCJA W SPRAWIE OCHRONY WSZYSTKICH OSÓB PRZED WYMUSZONYM ZAGINIĘCIEM

Preambuła

Państwa strony niniejszej konwencji,

mając na względzie wynikający z Karty Narodów Zjednoczonych obowiązek państw promowania powszechnego poszanowania oraz przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności,

uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,

odwołując się do Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz pozostałych instrumentów międzynarodowych właściwych w zakresie praw człowieka, prawa humanitarnego oraz międzynarodowego prawa karnego,

odwołując się także do Deklaracji w sprawie ochrony wszelkich osób przed wymuszonym zaginięciem, uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych Rezolucją Nr 47/133 z dnia 18 grudnia 1992 r.,

świadome szczególnie poważnego charakteru wymuszonego zaginięcia, które stanowi przestępstwo oraz, w pewnych okolicznościach określonych w prawie międzynarodowym, zbrodnię przeciwko ludzkości,

zdecydowane zapobiegać wymuszonym zaginięciom oraz zwalczać bezkarność przestępstwa wymuszonego zaginięcia,

uznając prawo każdego człowieka do tego, aby nie być poddanym wymuszonemu zaginięciu, prawo ofiar do sprawiedliwości i zadośćuczynienia,

potwierdzając prawo każdej ofiary do poznania prawdy o okolicznościach wymuszonego zaginięcia oraz o losie zaginionej osoby, a także prawo do swobody w poszukiwaniu, uzyskiwaniu i przekazywaniu informacji w tym celu,

uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ I

Artykuł 1

1. Nikt nie będzie poddany wymuszonemu zaginięciu.
2. Żadne okoliczności wyjątkowe, takie jak stan wojny, zagrożenie wojną, wewnętrzna niestabilność polityczna lub inne zagrożenie publiczne, nie mogą być powoływane dla usprawiedliwiania wymuszonego zaginięcia.

Artykuł 2

Dla celów niniejszej konwencji, za „wymuszone zaginięcie” uważa się aresztowanie, zatrzymanie, uprowadzenie lub jakąkolwiek inną formę pozbawienia wolności, dokonane przez przedstawicieli państwa albo przez osoby lub grupy osób działające z upoważnieniem, pomocą lub milczącą zgodą

państwa, po którym następuje odmowa przyznania faktu pozbawienia wolności lub ukrywanie losów bądź miejsca pobytu takiej osoby, co powoduje, że znajduje się ona poza ochroną prawa.

Artykuł 3

Każde państwo strona podejmie odpowiednie środki w celu ścigania czynów zdefiniowanych w artykule 2 popełnionych przez osoby lub grupy osób działające bez upoważnienia, pomocy lub milczącej zgody Państwa oraz w celu wymierzenia sprawiedliwości osobom odpowiedzialnym za te czyny.

Artykuł 4

Każde państwo strona podejmie konieczne środki w celu zapewnienia, aby wymuszone zaginięcie stanowiło przestępstwo zgodnie z jego prawem karnym.

Artykuł 5

Rozległa lub systematyczna praktyka wymuszonego zaginięcia stanowi zbrodnię przeciwko ludzkości zdefiniowaną we właściwych normach prawa międzynarodowego i jako taka powinna wywoływać konsekwencje w nim przewidziane.

Artykuł 6

1. Każde państwo strona podejmie niezbędne środki w celu pociągnięcia do odpowiedzialności karnej co najmniej:

a) każdego, kto popełnia, zleca, namawia bądź nakłania do popełnienia wymuszonego zaginięcia, usiłuje popełnić wymuszone zaginięcie, współdziała w nim lub uczestniczy;

b) przełożonego, który:

(i) wiedział, lub świadomie zlekceważył informacje, które jasno wskazywały, że podwładni pozostający pod jego faktyczną władzą i kontrolą popełniali lub zmierzali do popełnienia przestępstwa wymuszonego zaginięcia;

(ii) sprawował rzeczywistą odpowiedzialność i kontrolę nad działalnością związaną z przestępstwem wymuszonego zaginięcia; i

(iii) nie podjął wszystkich niezbędnych i rozsądnych środków, będących w jego mocy, w celu zapobieżenia lub powstrzymania od popełnienia przestępstwa wymuszonego zaginięcia lub nie skierował sprawy do właściwych organów postępowania karnego.

c) przepis litery b pozostaje bez uszczerbku dla wyższych standardów odpowiedzialności stosowanych na podstawie właściwego prawa międzynarodowego w stosunku do dowódcy wojskowego lub osoby faktycznie działającej jak dowódca wojskowy.

2. Żadne rozkazy ani instrukcje wydane przez władze publiczne, cywilne, wojskowe lub jakiegokolwiek inne nie mogą być powoływane jako usprawiedliwienie przestępstwa wymuszonego zaginięcia.

Artykuł 7

1. Każde państwo strona podda przestępstwo wymuszonego zaginięcia odpowiednim karom uwzględniającym jego wyjątkowo poważny charakter.

2. Każde państwo strona może ustanowić:

a) okoliczności łagodzące, w szczególności dla osób, które będąc zaangażowane w popełnienie przestępstwa wymuszonego zaginięcia, skutecznie przyczyniły się do uwolnienia zaginionej osoby żywej lub umożliwiły wyjaśnienie przypadków wymuszonego zaginięcia bądź ustalenie sprawców wymuszonego zaginięcia;

b) bez uszczerbku dla innych procedur karnych, okoliczności obciążające, w szczególności w przypadku śmierci osoby zaginionej lub popełnienia wymuszonego zaginięcia w stosunku do kobiet w ciąży, małoletnich, niepełnosprawnych lub innych szczególnie bezbronnych osób.

Artykuł 8

Bez uszczerbku dla artykułu 5,

1. Państwo strona, które stosuje przedawnienie odnośnie do wymuszonego zaginięcia, podejmie konieczne środki w celu zapewnienia, aby okresy przedawnienia dla postępowania karnego:

- a) były długie i proporcjonalne do wyjątkowo poważnego charakteru tego przestępstwa;
- b) rozpoczynały się z chwilą zakończenia przestępstwa wymuszonego zaginięcia z uwzględnieniem trwałego charakteru tego przestępstwa.

2. Każde państwo strona zapewni ofiarom wymuszonego zaginięcia prawo do skutecznego środka prawnego podczas trwania okresu przedawnienia.

Artykuł 9

1. Każde państwo strona podejmie niezbędne środki w celu ustanowienia swej jurysdykcji odnośnie do przestępstwa wymuszonego zaginięcia:

- a) gdy przestępstwo zostało popełnione na terytorium podlegającym jego jurysdykcji lub na pokładzie statku wodnego lub powietrznego zarejestrowanego w tym Państwie;
- b) gdy domniemany sprawca przestępstwa jest jego obywatelem;
- c) gdy osoba zaginiona jest jego obywatelem i państwo strona uzna to za stosowne.

2. Każde państwo strona podejmie również takie środki, jakie mogą być konieczne dla ustanowienia swej jurysdykcji w stosunku do przestępstwa wymuszonego zaginięcia, gdy domniemany sprawca przestępstwa znajduje się na terytorium podlegającym jego jurysdykcji, chyba że państwo to wyda go bądź dostarczy innemu państwu zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi lub dostarczy go międzynarodowemu trybunałowi karnemu, którego jurysdykcję uznało.

3. Niniejsza konwencja nie wyłącza dodatkowej jurysdykcji w sprawach karnych wykonywanej zgodnie z prawem wewnętrznym.

Artykuł 10

1. Upewniwszy się, po rozpatrzeniu będących w jego dyspozycji informacji, że okoliczności tego wymagają, każde państwo strona, na którego terytorium znajduje się osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa wymuszonego zaginięcia, dokona jej aresztowania lub podejmie inne środki prawne niezbędne dla zapewnienia jej obecności. Areszt i inne środki prawne realizowane są zgodnie z ustawodawstwem tego państwa strony, ale mogą być utrzymane tylko przez okres niezbędny do zapewnienia obecności tej osoby podczas postępowania karnego bądź postępowania w przedmiocie dostarczenia lub ekstradycji.

2. Państwo strona, które zastosowało środki przewidziane w ustępie 1 niniejszego artykułu, przeprowadzi niezwłocznie wstępne badanie sprawy lub dochodzenie w celu ustalenia faktów. Państwo to poinformuje państwa strony, o których mowa w artykule 9 ustępie 1, o środkach, które podjęło na podstawie ustępu 1 niniejszego artykułu, w tym o pozbawieniu wolności i okolicznościach je uzasadniających, o wynikach wstępnego badania lub dochodzenia, wskazując, czy zamierza skorzystać z własnej jurysdykcji.

3. Osoba pozbawiona wolności zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu może niezwłocznie porozumieć się z najbliższym odpowiednim przedstawicielstwem państwa, którego jest obywatelem, a jeżeli jest bezpaństwowcem – z przedstawicielstwem państwa, w którym zwykle zamieszkuje.

Artykuł 11

1. Jeżeli państwo strona wykryje na terytorium podlegającym jego jurysdykcji domniemanego sprawcę przestępstwa wymuszonego zaginięcia lecz go nie wyda lub nie dostarczy innemu państwu zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi bądź nie dostarczy tej osoby międzynarodowemu trybunałowi karnemu którego jurysdykcję uznało, przekaże sprawę swoim właściwym organom w celu przeprowadzenia postępowania karnego.

2. Powyższe organy podejmą decyzje na takich samych zasadach, jak w przypadku każdego poważnego przestępstwa pospolitego, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa. W wypadkach określonych w artykule 9 ustępie 2, wymogi dotyczące dowodów koniecznych dla oskarżenia i skazania nie mogą być w żaden sposób mniej rygorystyczne niż te, które stosuje się w wypadkach określonych w artykule 9 ustępie 1.

3. Każdej osobie, przeciwko której prowadzone jest postępowanie z związku z przestępstwem wymuszonego zaginięcia, gwarantuje się sprawiedliwe traktowanie na wszystkich etapach postępowania. Każda osoba sądzona za przestępstwo wymuszonego zaginięcia korzysta ze sprawiedliwego procesu przed ustanowionym ustawą właściwym, niezależnym i bezstronnym sądem lub trybunałem.

Artykuł 12

1. Każde państwo strona zapewni, aby każdy, kto uważa, że inna osoba stała się ofiarą wymuszonego zaginięcia, miał prawo zgłoszenia tych faktów właściwym organom władzy, które rozpatrzą sprawę niezwłocznie i bezstronnie, a gdy będzie to konieczne, podejmą bez zbędnej zwłoki dogłębne i bezstronne dochodzenie. W razie konieczności podjęte zostaną kroki zapewniające osobie wnoszącej skargę, świadkom, krewnym osoby zaginionej oraz ich pełnomocnikowi oraz osobom uczestniczącym w dochodzeniu ochronę przed niewłaściwym traktowaniem czy zastraszaniem wskutek wniesienia skargi lub przedstawienia dowodu.

2. Gdy występują rozsądne podstawy, aby wierzyć, że dana osoba stała się ofiarą wymuszonego zaginięcia, organy, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, wszczynają dochodzenie nawet, gdy brak jest formalnej skargi.

3. Każde państwo strona powinno zapewnić, aby organy, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu:

a) posiadały niezbędne kompetencje oraz środki do skutecznego prowadzenia dochodzenia, włącznie z dostępem do dokumentacji i innych informacji istotnych dla dochodzenia;

b) miały dostęp, jeśli jest to konieczne – po wcześniejszym umocowaniu przez decydujący o tym niezwłocznie organ sądowy, do miejsc pozbawienia wolności lub innych miejsc, co do których istnieją rozsądne podstawy, aby wierzyć, że może w nich przebywać osoba zaginiona.

4. Każde państwo strona podejmie działania niezbędne do zapobiegania i karania zachowań utrudniających prowadzenie dochodzenia. Państwo w szczególności zapewni, aby osoby podejrzane o popełnienie przestępstwa wymuszonego zaginięcia nie mogły wpływać na postępy dochodzenia środkami nacisku, przez zastraszanie lub działania odwetowe skierowane przeciwko osobie zgłaszającej zaginięcie, świadkom, krewnym osoby zaginionej, ich pełnomocnikowi lub osobom uczestniczącym w dochodzeniu.

Artykuł 13

1. Dla celów ekstradycji pomiędzy państwami stronami wymuszone zaginięcie nie będzie traktowane jako przestępstwo polityczne, przestępstwo związane z przestępstwem politycznym lub popełnione z motywów politycznych. W związku z tym wniosek o wydanie dotyczący tego przestępstwa nie może zostać rozpatrzony odmownie tylko na tej podstawie.

2. Przestępstwo wymuszonego zaginięcia będzie uważane za przestępstwo stanowiące podstawę wydania i podlega włączeniu do wszelkich umów o ekstradycji zawartych między państwami stronami przed wejściem w życie niniejszej konwencji.

3. Państwa strony zobowiązują się włączyć przestępstwo wymuszonego zaginięcia jako przestępstwo stanowiące podstawę wydania do umów o ekstradycji, które zostaną między nimi zawarte.
4. Jeżeli państwo strona, które uzależnia wydanie od istnienia umowy, otrzyma wniosek o wydanie od innego państwa strony, z którym nie posiada umowy o ekstradycji, może ono uznać niniejszą konwencję za podstawę prawną wydania w stosunku do przestępstwa wymuszonego zaginięcia.
5. Państwa strony które nie uzależniają wydania od istnienia umowy uznają w stosunkach między sobą przestępstwo wymuszonego zaginięcia za przestępstwo stanowiące podstawę wydania.
6. W każdym przypadku wydanie będzie poddane warunkom przewidzianym przez prawo państwa wezwanego lub przez właściwe umowy o ekstradycji, włączając w to w szczególności warunki związane z minimalnym wymiarem kary oraz podstawy, na których państwo wezwane może odmówić wydania albo uzależnić je od określonych warunków.
7. Żadne z postanowień niniejszej konwencji nie może być interpretowane jako nakładające obowiązek wydania, jeżeli wezwane państwo strona ma istotne powody, aby przypuszczać, że wniosek został złożony w celu ścigania lub ukarania osoby z uwagi na jej płeć, rasę, religię, obywatelstwo, pochodzenie etniczne, poglądy polityczne lub przynależność do określonej grupy społecznej albo, że zastosowanie się do wniosku spowodowałoby szkodę dla tej osoby z powodu którejkolwiek z tych okoliczności.

Artykuł 14

1. Państwa strony udzielą sobie w jak największym zakresie wzajemnej pomocy prawnej odnośnie do wszystkich postępowań karnych prowadzonych w związku z przestępstwem wymuszonego zaginięcia, włączając w to udostępnianie pozostających w ich dyspozycji dowodów, które są konieczne dla postępowania.
2. Wzajemna pomoc prawna będzie udzielana na warunkach określonych przez prawo krajowe wezwanego państwa strony lub na podstawie właściwych umów o wzajemnej pomocy prawnej,

włączając w to w szczególności warunki, zgodnie z którymi Państwo wezwane może odmówić pomocy prawnej lub od których spełnienia może uzależnić jej udzielenie.

Artykuł 15

Państwa strony będą ze sobą współpracować oraz udzielą sobie w jak największym zakresie wzajemnej pomocy prawnej w celu wsparcia ofiar przestępstwa wymuszonego zaginięcia oraz w celu prowadzenia poszukiwań, zlokalizowania i uwolnienia osób zaginionych, a w przypadku ich śmierci – w ekshumacji, identyfikacji oraz zwrocie szczątków.

Artykuł 16

1. Żadne państwo strona nie wydali, nie zwróci („*refouler*”), nie dostarczy ani nie wyda innemu państwu osoby, jeśli są istotne podstawy, aby podejrzewać, że znajdzie się ona w niebezpieczeństwie poddania wymuszonemu zaginięciu.

2. W celu oceny, czy istnieją takie podstawy, odpowiednie władze powinny wziąć pod uwagę wszystkie mające znaczenie okoliczności, włączając w to, tam gdzie ma to miejsce, istnienie w danym państwie stałej praktyki ciężkich, rażących lub masowych naruszeń praw człowieka oraz poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego.

Artykuł 17

1. Nikt nie może być przetrzymywany w tajnych miejscach.

2. Bez uszczerbku dla innych zobowiązań międzynarodowych dotyczących pozbawienia wolności każde państwo strona w swym porządku prawnym:

- a) określi warunki, na jakich mogą być wydawane decyzje o pozbawieniu wolności;
- b) wskaże organy uprawnione do wydawania decyzji o pozbawieniu wolności;
- c) zagwarantuje, że każda osoba pozbawiona wolności będzie przebywała wyłącznie w miejscach kontrolowanych i oficjalnie do tego przeznaczonych;
- d) zagwarantuje, że każda osoba pozbawiona wolności będzie miała prawo do porozumiewania się oraz do widzeń z rodziną, pełnomocnikiem lub inną wybraną osobą, z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych przepisami prawa, a w przypadku cudzoziemca – prawo do porozumiewania się z jego władzami konsularnymi zgodnie z właściwym prawem międzynarodowym;
- e) zagwarantuje dostęp do miejsc pozbawienia wolności właściwym, prawnie umocowanym organom i instytucjom, jeśli jest to konieczne po wcześniejszym upoważnieniu przez organ sądowy;
- f) zagwarantuje, że każda osoba pozbawiona wolności – a w przypadku podejrzenia, że doszło do wymuszonego zaginięcia i w związku z tym osoba pozbawiona wolności nie jest w stanie skorzystać z tego prawa, osoby mające uzasadniony interes, jak krewni osoby pozbawionej wolności, ich przedstawiciele lub pełnomocnik – będzie mogła w każdej sytuacji zainicjować postępowanie przed sądem tak, aby ten niezwłocznie orzekł w kwestii legalności pozbawienia wolności oraz nakazał zwolnienie osoby pozbawionej wolności w przypadku, gdy to pozbawienie wolności jest bezprawne.

3. Każde państwo strona zapewni prowadzenie i utrwalenie jednego albo wielu aktualnych rejestrów lub kartotek dotyczących osób pozbawionych wolności, które będą – na wniosek – niezwłocznie udostępniane organom sądowym lub innym właściwym organom lub instytucjom upoważnionym do tego przez prawo państwa strony lub akt prawa międzynarodowego, którego państwo jest stroną. Rejestry te powinny zawierać, co najmniej, następujące informacje:

- a) tożsamość osoby pozbawionej wolności;
- b) datę, godzinę i miejsce pozbawienia wolności oraz nazwę organu, który pozbawił daną osobę wolności;
- c) oznaczenie organu, który zarządził pozbawienie wolności oraz podstawy pozbawienia wolności;

- d) oznaczenie organu odpowiedzialnego za nadzorowanie pozbawienia wolności;
- e) miejsce przetrzymywania osoby pozbawionej wolności, datę i godzinę przyjęcia do niego oraz organ odpowiedzialny za to miejsce;
- f) dane dotyczące stanu zdrowia osoby pozbawionej wolności;
- g) w przypadku zgonu w trakcie pozbawienia wolności, okoliczności i przyczynę śmierci oraz miejsce przekazania szczątków;
- h) godzinę i datę zwolnienia lub transportu do innego miejsca pozbawienia wolności, określenie tego miejsca oraz organu odpowiedzialnego za transport.

Artykuł 18

1. Z uwzględnieniem artykułów 19 i 20, każde państwo strona zagwarantuje każdej osobie mającej uzasadniony interes – takiej, jak krewni osoby pozbawionej wolności, ich przedstawiciel lub pełnomocnik – dostęp do co najmniej następujących informacji dotyczących:

- a) organu, który zarządził pozbawienie wolności;
- b) daty, godziny i miejsca pozbawienia wolności oraz przyjęcia do miejsca pozbawienia wolności;
- c) organu odpowiedzialnego za nadzorowanie pozbawienia wolności;
- d) miejsca pobytu osoby pozbawionej wolności, a w przypadku transportu do innego miejsca pozbawienia wolności – także określenia tego miejsca oraz organu odpowiedzialnego za transport;
- e) daty, godziny i miejsca zwolnienia;
- f) danych o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności;
- g) w przypadku zgonu w trakcie pozbawienia wolności – okoliczności i przyczyny śmierci oraz miejsca przekazania szczątków.

2. W razie konieczności podjęte zostaną odpowiednie środki w celu ochrony osób wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu oraz osób uczestniczących w dochodzeniu przed złym

traktowaniem, zastraszaniem lub karaniem w związku z poszukiwaniem przez nie informacji o osobie pozbawionej wolności.

Artykuł 19

1. Dane osobowe, w tym dane medyczne i genetyczne, które są zbierane lub przekazywane w ramach poszukiwania osoby zaginionej, nie będą używane ani udostępniane w celach innych niż poszukiwanie osoby zaginionej. Nie stoi to na przeszkodzie użyciu takich informacji w postępowaniu karnym dotyczącym przestępstwa wymuszonego zaginięcia lub realizacji prawa do uzyskania odszkodowania.

2. Gromadzenie, przetwarzanie, używanie oraz przechowywanie danych osobowych, włączając w to dane medyczne i genetyczne, nie może naruszać ani skutkować naruszeniem praw człowieka, podstawowych wolności lub godności osoby ludzkiej.

Artykuł 20

1. Jedynie w przypadkach, gdy dana osoba podlega ochronie prawnej, a pozbawienie wolności podlega kontroli sądowej, prawo do informacji, o którym mowa w artykule 18, może zostać – na zasadzie wyjątku, gdy jest to bezwzględnie konieczne i przewidziane przez prawo – ograniczone, jeśli przekazanie takich informacji mogłoby niekorzystnie wpłynąć na ochronę prywatności lub bezpieczeństwo osoby pozbawionej wolności, jeśli mogłoby utrudnić dochodzenie lub z innej podobnej przyczyny, w zgodzie z prawem oraz właściwym prawem międzynarodowym i celami niniejszej konwencji. W żadnym wypadku nie dojdzie do ograniczenia prawa do informacji określonego w artykule 18, które mogłoby stanowić czyn określony w artykule 2 albo naruszać artykuł 17 ustęp 1.

2. Niezależnie od rozstrzygnięcia kwestii legalności pozbawienia wolności państwa strony zagwarantują osobom, o których mowa w artykule 18 ustępie 1, prawo do niezwłocznego,

skutecznego sądowego środka prawnego jako sposobu bezzwłocznego uzyskania informacji, o których mowa w artykule 18 ustępie 1. Prawo to nie może zostać w jakichkolwiek okolicznościach zawieszane ani ograniczone.

Artykuł 21

Każde państwo strona podejmie konieczne środki, aby zapewnić, że osoby pozbawione wolności będą zwalniane w sposób pozwalający na rzetelną weryfikację tego faktu. Każde państwo strona podejmie również konieczne środki w celu zapewnienia nietykalności cielesnej tych osób oraz pełnej możliwości skorzystania przez nie ze swoich praw w chwili zwalniania, niezależnie od obowiązków, które mogą być nałożone na osoby zwalniane na podstawie prawa wewnętrznego.

Artykuł 22

Bez uszczerbku dla artykułu 6, każde państwo strona podejmie wszelkie konieczne środki, aby zapobiegać i nakładać sankcje za następujące zachowania:

- a) opóźnianie lub utrudnianie stosowania środków wymienionych w artykule 17 ustępie 2 litery f) oraz w artykule 20 ustępie 2;
- b) niezarejestrowanie pozbawienia wolności jakiejkolwiek osoby lub zarejestrowanie jakiejkolwiek informacji, o której funkcjonariusz odpowiedzialny za rejestr wiedział albo powinien był wiedzieć, że jest mylna;
- c) odmowę udzielenia informacji na temat pozbawienia osoby wolności lub też udzielenie mylnej informacji, chociaż spełnione zostały prawne warunki do udzielenia takiej informacji.

Artykuł 23

1. Każde państwo strona zapewni, aby szkolenie personelu cywilnego lub wojskowego organów odpowiedzialnych za egzekwowanie prawa, personelu medycznego, funkcjonariuszy publicznych oraz innych osób, które mogą brać udział w nadzorowaniu lub postępowaniu z osobami pozbawionymi wolności, obejmowało konieczną edukację oraz informacje w zakresie stosownych przepisów niniejszej konwencji w celu:

- a) zapobiegania udziału tych funkcjonariuszy w wymuszonych zaginięciach;
- b) podkreślenia wagi zapobiegania oraz prowadzenia dochodzeń w sprawach wymuszonych zaginięć;
- c) zapewnienia uznania pilnej potrzeby wyjaśnienia spraw wymuszonego zaginięcia.

2. Każde państwo strona zapewni wprowadzenie zakazu wydawania rozkazów lub instrukcji nakazujących, zezwalających lub zachęcających do przeprowadzenia wymuszonego zaginięcia. Każde państwo strona zagwarantuje niekaralność osoby, która odmówi wykonania takiego rozkazu.

3. Każde państwo strona podejmie środki konieczne dla zapewnienia, aby osoby, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, które mają powód sądzić, że miało miejsce bądź jest planowane wymuszone zaginięcie, zgłaszały sprawę swoim przełożonym oraz, w razie konieczności, właściwym władzom lub organom mającym uprawnienia do zbadania sprawy lub zastosowania środków zaradczych.

Artykuł 24

1. Na potrzeby niniejszej konwencji, „ofiara” oznacza osobę zaginioną oraz każdego, kto ucierpiał bezpośrednio w wyniku wymuszonego zaginięcia.

2. Każda ofiara ma prawo znać prawdę o okolicznościach wymuszonego zaginięcia, o postępie i wynikach dochodzenia oraz o losie osoby zaginionej. Każde państwo strona podejmie w tym zakresie stosowne środki.

3. Każde państwo strona podejmie wszelkie stosowne środki w zakresie poszukiwania, ustalenia miejsca pobytu oraz uwolnienia osób zaginionych, a w przypadku ich śmierci – ustalenia, gdzie znajdują się ich szczątki oraz zapewnienia ich poszanowania i zwrotu.

4. Każde państwo strona zapewni, aby w jego systemie prawnym ofiarom wymuszonego zaginięcia przysługiwało prawo do zadośćuczynienia oraz niezwłocznego, sprawiedliwego i adekwatnego odszkodowania.

5. Prawo do uzyskania zadośćuczynienia, o którym mowa w ustępie 4 niniejszego artykułu, obejmuje szkody materialne i moralne oraz, stosownie do okoliczności, inne formy zadośćuczynienia, jak:

- a) restytucja;
- b) rehabilitacja;
- c) satysfakcja, w tym przywrócenie godności i dobrego imienia;
- d) gwarancje niepowtórzenia.

6. Bez uszczerbku dla obowiązku prowadzenia dochodzenia aż do momentu wyjaśnienia losu osoby zaginionej, każde państwo strona podejmie stosowne działania w odniesieniu do sytuacji prawnej osób zaginionych, których losy nie zostały wyjaśnione, a także sytuacji ich bliskich, w dziedzinach takich jak: opieka społeczna, sprawy finansowe, prawo rodzinne oraz prawa majątkowe.

7. Każde państwo strona zagwarantuje prawo do swobodnego tworzenia i uczestnictwa w organizacjach i stowarzyszeniach zajmujących się ustalaniem okoliczności wymuszonych zaginięć oraz losu osób zaginionych, a także do pomocy ofiarom wymuszonego zaginięcia.

Artykuł 25

1. Każde państwo strona podejmie konieczne środki w celu zapobiegania i karania na podstawie przepisów prawa karnego tego państwa:

a) bezprawnego zabierania dzieci poddanych wymuszonemu zaginięciu, dzieci, których ojca, matkę lub opiekuna prawnego poddano wymuszonemu zaginięciu lub dzieci urodzonych w trakcie przetrzymywania w niewoli matki poddanej wymuszonemu zaginięciu;

b) fałszowania, ukrywania lub niszczenia dokumentów potwierdzających prawdziwą tożsamość dzieci, o których mowa w literze a.

2. Każde państwo strona podejmie środki konieczne w celu poszukiwania i identyfikacji dzieci, o których mowa w ustępie 1 literze a niniejszego artykułu, a także powrotu do rodzin z których pochodzą, zgodnie z procedurami prawnymi oraz właściwymi umowami międzynarodowymi.

3. Państwa strony pomagają sobie wzajemnie w zakresie poszukiwania, identyfikacji i ustalania miejsca pobytu dzieci, o których mowa w ustępie 1 literze a niniejszego artykułu.

4. Ze względu na potrzebę ochrony dobra dzieci, o których mowa w ustępie 1 literze a niniejszego artykułu, oraz ich prawa do zachowania bądź przywrócenia tożsamości, w tym obywatelstwa, nazwiska oraz stosunków rodzinnych w rozumieniu prawa, państwa strony, które dopuszczają system adopcji lub inne formy powierzenia dzieci, będą posiadały właściwe procedury prawne mające na celu badanie procedur adopcji lub powierzenia dzieci oraz, stosownie do okoliczności, unieważnianie wszelkich przypadków adopcji lub powierzenia dziecka, które zapoczątkowane były wymuszonym zaginięciem.

5. We wszystkich przypadkach, w szczególności w sprawach związanych z niniejszym artykułem, dobro dziecka ma znaczenie pierwszorzędne, a dziecko potrafiące formułować własne poglądy ma prawo do swobodnego ich wyrażania, przy czym poglądom tym należy przyznać należyłą wagę, stosownie do wieku oraz dojrzałości dziecka.

CZĘŚĆ II

Artykuł 26

1. Tworzy się Komitet do Spraw Wymuszonych Zaginięć (zwany dalej „Komitetem”) w celu realizacji zadań wynikających z niniejszej konwencji. Komitet składa się z dziesięciu ekspertów o wysokich kwalifikacjach moralnych, posiadających uznaną wiedzę w dziedzinie praw człowieka, występujących w imieniu własnym oraz charakteryzujących się niezależnością i bezstronnością. Członkowie Komitetu wybierani są przez państwa strony z uwzględnieniem sprawiedliwego podziału geograficznego. Z należytą uwagą należy rozważyć celowość udziału w pracach Komitetu osób posiadających odpowiednie doświadczenie prawnicze i zrównoważenie reprezentacji ze względu na płeć.

2. Członkowie Komitetu wybierani są w głosowaniu tajnym z listy osób zgłoszonych przez Państwa Strony spośród ich obywateli podczas spotkań państw stron zwoływanych w tym celu przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych raz na dwa lata. Podczas tych spotkań, na których kworum stanowi dwie trzecie państw stron, członkami Komitetu stają się osoby, które otrzymały największą liczbę głosów oraz bezwzględną większość głosów obecnych i uczestniczących w głosowaniu przedstawicieli państw stron.

3. Pierwsze wybory przeprowadza się nie później niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji. Cztery miesiące przed terminem każdego wyborów Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych kieruje do państw stron pisemne zaproszenie do przedstawienia w terminie trzymiesięcznym swoich kandydatur. Sekretarz Generalny przygotowuje listę, na której umieszcza w porządku alfabetycznym wytypowane w ten sposób osoby, ze wskazaniem państw stron, które je wytypowały, i przekazuje tę listę wszystkim państwom stronom.

4. Członkowie Komitetu wybierani są na okres czteroletni. Mają oni jednorazowe prawo do ponownego wyboru. Jednakże kadencja pięciu członków wybranych w pierwszych wyborach upływa po dwóch latach; niezwłocznie po pierwszych wyborach nazwiska tych pięciu członków ustalone zostaną w drodze losowania przez przewodniczącego spotkania, określonego w ustępie 2 niniejszego artykułu.

5. W wypadku śmierci, zrzeczenia się obowiązków przez członka Komitetu albo niemożności ich pełnienia przez niego z jakichkolwiek innych przyczyn, państwo strona, które wysunęło jego kandydaturę, wyznacza, zgodnie z kryteriami określonymi w ustępie 1 niniejszego artykułu, na pozostały okres innego kandydata spośród swoich obywateli za akceptacją większości państw

stron. Kandydaturę uważa się za przyjętą, jeżeli połowa lub więcej państw stron nie udzieliła negatywnej odpowiedzi w ciągu sześciu tygodni od otrzymania informacji o proponowanym mianowaniu od Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

6. Komitet ustali swój regulamin.

7. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zapewnia do dyspozycji Komitetu niezbędne środki, personel oraz wyposażenie konieczne dla skutecznego wypełniania zadań. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zwołuje pierwsze posiedzenie Komitetu.

8. Członkowie Komitetu mają prawo do ułatwień, przywilejów i immunitetów należnych ekspertom działającym na zlecenie Organizacji Narodów Zjednoczonych, określonych w odpowiednich postanowieniach Konwencji o przywilejach i immunitetach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

9. Każde z państw stron współpracuje z Komitetem i pomaga jego członkom w pełnieniu ich funkcji w zakresie tych zadań Komitetu, na które państwo strona wyraziło zgodę.

Artykuł 27

Najwcześniej po upływie czterech lat i nie później niż po upływie sześciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji odbędzie się konferencja państw stron w celu dokonania oceny funkcjonowania Komitetu oraz podjęcia decyzji, zgodnie z procedurą opisaną w artykule 44 ustępie 2, czy właściwe jest przekazanie innemu organowi – bez wyłączenia żadnej możliwości – monitorowania niniejszej konwencji zgodnie z zadaniami określonymi w artykułach 28-36.

Artykuł 28

1. W ramach kompetencji przyznanych na mocy niniejszej konwencji, Komitet współpracuje z wszelkimi właściwymi organami, urzędami oraz wyspecjalizowanymi agencjami i funduszami

Organizacji Narodów Zjednoczonych, z ciałami traktatowymi ustanowionymi na mocy instrumentów międzynarodowych, przy użyciu procedur specjalnych Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz z właściwymi regionalnymi organizacjami lub organami międzyrządowymi, a także z właściwymi instytucjami, agencjami lub urzędami państwowymi działającymi w zakresie ochrony wszelkich osób przed wymuszonymi zaginięciami.

2. W wypełnianiu swoich obowiązków Komitet konsultuje się z pozostałymi organami traktatowymi ustanowionymi na mocy właściwych instrumentów międzynarodowych z zakresu praw człowieka, w szczególności z Komitetem Praw Człowieka ustanowionym na mocy Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, w celu zapewnienia zgodności ich odpowiednich uwag i zaleceń.

Artykuł 29

1. Każde państwo strona przekaże Komitetowi, za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, sprawozdanie na temat środków, jakie zostały podjęte w celu wypełnienia jego zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej konwencji w odniesieniu do danego państwa strony.

2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych udostępnia sprawozdanie wszystkim państwom stronom.

3. Każde ze sprawozdań rozpatrywane jest przez Komitet, który wydaje takie komentarze, uwagi lub zalecenia, jakie uważa za stosowne. Komentarze, uwagi lub zalecenia przekazuje się właściwemu państwu stronie, które może, z własnej inicjatywy lub na wniosek Komitetu, udzielić na nie odpowiedzi.

4. Komitet może także występować do państw stron z żądaniem udzielenia dodatkowych informacji na temat stopnia realizacji niniejszej konwencji.

Artykuł 30

1. Wniosek o wszczęcie poszukiwań i odnalezienie osoby zaginionej mogą wnieść do Komitetu w trybie pilnym krewni osoby zaginionej lub ich przedstawiciele prawni, ich pełnomocnik lub inna upoważniona przez nich osoba, a także każda inna osoba mająca uzasadniony interes.

2. Jeżeli Komitet uzna, że złożony w trybie ustępu 1 niniejszego artykułu wniosek o pilne podjęcie działań:

a) nie jest oczywiście bezpodstawny;

b) nie stanowi nadużycia prawa do złożenia takiego wniosku;

c) został już odpowiednio przedstawiony kompetentnym organom właściwego Państwa Strony, na przykład organom uprawnionym do prowadzenia dochodzeń tam, gdzie istnieje taka możliwość;

d) nie jest sprzeczny z postanowieniami niniejszej konwencji; oraz

e) ta sama sprawa nie jest rozpatrywana przez inny organ międzynarodowy zajmujący się postępowaniem wyjaśniającym lub rozstrzyganiem o takim samym charakterze;

zwraca się do państwa strony, którego sprawa dotyczy, z żądaniem udzielenia informacji na temat sytuacji poszukiwanych osób w terminie wyznaczonym przez Komitet.

3. W świetle informacji dostarczonych przez odpowiednie państwo stronę na podstawie ustępie 2 niniejszego artykułu, Komitet może przekazać państwu stronie zalecenia, w tym żądanie, aby podjęło ono wszelkie konieczne środki, włączając w to środki tymczasowe, w celu ustalenia miejsca pobytu oraz zapewnienia ochrony osobie, której sprawa dotyczy, zgodnie z niniejszą konwencją oraz powiadomiła Komitet, w określonym terminie, o podjętych środkach, z uwzględnieniem pilnego charakteru sytuacji. Komitet informuje osobę występującą z wnioskiem o podjęcie działań w trybie pilnym o swoich zaleceniach oraz o informacjach uzyskanych od państwa po ich udostępnieniu.

4. Komitet kontynuuje swoje starania w zakresie współpracy z odpowiednim państwem stroną do czasu wyjaśnienia losu osoby poszukiwanej. Osobę występującą z wnioskiem informuje się na bieżąco.

Artykuł 31

1. Państwo strona, przy ratyfikacji niniejszej konwencji lub w dowolnym czasie późniejszym, może oświadczyć, że uznaje kompetencje Komitetu do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień przekazywanych przez lub w imieniu osób podlegających jego jurysdykcji, które twierdzą, że są ofiarami naruszenia przez państwo stronę postanowień niniejszej konwencji. Komitet nie przyjmuje żadnych zawiadomień, jeżeli dotyczą one państwa strony, które nie złożyło takiego oświadczenia.

2. Komitet uzna za niedopuszczalne zawiadomienie, jeżeli:

a) jest ono anonimowe;

b) stanowi nadużycie prawa do przedstawiania takich zawiadomień albo jest sprzeczne z postanowieniami niniejszej konwencji;

c) ta sama sprawa jest rozpatrywana przez inny organ międzynarodowy zajmujący się postępowaniem wyjaśniającym lub rozstrzygnięciem o takim samym charakterze; lub

d) nie wyczerpano wszelkich skutecznych dostępnych w prawie wewnętrznym środków ochrony prawnej. Niniejsza zasada nie obowiązuje, gdy stosowanie tych środków przewleka się w sposób nieuzasadniony.

3. Jeżeli Komitet uzna, że zawiadomienie spełnia wymogi określone w ustępie 2 niniejszego artykułu, przekazuje je właściwemu państwu stronie, zwracając się o dostarczenia uwag i komentarzy w wyznaczonym przez Komitet terminie.

4. W dowolnym czasie po otrzymaniu zawiadomienia oraz przed rozstrzygnięciem co do jego istoty, Komitet może zwrócić się do właściwego państwa strony o pilne rozważenie podjęcia przez nie takich środków tymczasowych, jakie mogą okazać się konieczne dla uniknięcia ewentualnych nieodwracalnych szkód dla ofiar zarzucanego naruszenia. Gdy Komitet korzysta z przysługującej mu swobody działania, nie oznacza to rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczalności ani istoty zawiadomienia.

5. Przy rozpatrywaniu zawiadomień w trybie niniejszego artykułu Komitet obraduje przy drzwiach zamkniętych. Komitet informuje autora zawiadomienia o odpowiedzi udzielonej przez odpowiednie państwo stronę. Jeżeli Komitet podejmie decyzję o zakończeniu procedury, przekazuje swoją opinię państwu stronie oraz autorowi zawiadomienia.

Artykuł 32

Państwo strona niniejszej konwencji może w dowolnym czasie oświadczyć, że uznaje kompetencje Komitetu do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień, w których państwo strona twierdzi, że inne państwo strona nie wypełnia swych zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji. Komitet nie przyjmie żadnych zawiadomień, jeżeli dotyczą one państwa strony, które nie złożyło takiego oświadczenia, ani zawiadomień z państwa które nie złożyło takiego oświadczenia.

Artykuł 33

1. W przypadku otrzymania przez Komitet wiarygodnej informacji o poważnym naruszeniu przez państwo stronę postanowień niniejszej konwencji, może on, po konsultacji z tym państwem stroną, zwrócić się do jednego lub więcej swoich członków o bezzwłoczne przeprowadzenie wizyty i przedstawienie sprawozdania.
2. Komitet pisemnie powiadamia odpowiednie państwo stronę o swoim zamiarze przeprowadzenia wizyty, ze wskazaniem składu delegacji oraz celu wizyty. Państwo strona udziela Komitetowi odpowiedzi w rozsądnym czasie.
3. Na uzasadniony wniosek państwa strony, Komitet może podjąć decyzję o odroczeniu lub odwołaniu wizyty.
4. W przypadku zgody państwa strony na wizytę, Komitet oraz odpowiednie państwo strona współpracują w celu określenia jej przebiegu, a państwo strona zapewnia Komitetowi wszelkie udogodnienia konieczne dla właściwego przebiegu wizyty.

5. Po zakończeniu wizyty Komitet zawiadamia państwo stronę o swoich uwagach i zaleceniach.

Artykuł 34

W przypadku otrzymania przez Komitet informacji, która wydaje się zawierać właściwie umotywowane wskazania, że wymuszone zaginięcia praktykuje się w sposób rozległy lub systematyczny na terytorium podlegającym jurysdykcji państwa strony, może on – po zażądaniu od państwa strony wszelkich istotnych informacji na temat tej sytuacji – pilnie przedstawić sprawę Zgromadzeniu Ogólnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 35

1. Komitet jest właściwy wyłącznie w zakresie wymuszonych zaginięć, które zaistniały po wejściu w życie niniejszej konwencji.
2. Jeżeli państwo przystąpi do niniejszej konwencji po jej wejściu w życie, obowiązki tego państwa względem Komitetu dotyczą tylko wymuszonych zaginięć, które zaistniały po wejściu w życie niniejszej konwencji w odniesieniu do tego państwa.

Artykuł 36

1. Komitet przedkłada państwom stronom oraz Zgromadzeniu Ogólnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych roczne sprawozdanie ze swej działalności prowadzonej na podstawie niniejszej konwencji.

2. Przed publikacją w rocznym sprawozdaniu uwag dotyczących państwa strony zostaje ono powiadomione o tym fakcie z wyprzedzeniem i otrzymuje stosowny czas na odpowiedź. Państwo strona może zażądać umieszczenia w sprawozdaniu swoich komentarzy lub uwag.

CZEŚĆ III

Artykuł 37

Żaden przepis niniejszej konwencji nie narusza jakichkolwiek przepisów bardziej sprzyjających ochronie wszelkich osób przed wymuszonym zaginięciem, jakie mogą być zawarte w:

- a) prawie państwa strony;
- b) prawie międzynarodowym obowiązującym w odniesieniu do tego państwa.

Artykuł 38

1. Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu przez wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dokumenty ratyfikacyjne składane są Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.
3. Niniejsza konwencja jest otwarta do przystąpienia dla wszystkich państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych. Przystąpienie następuje w drodze złożenia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dokumentu przystąpienia.

Artykuł 39

1. Niniejsza konwencja wchodzi w życie trzydziestego dnia po dacie złożenia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dwudziestego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.
2. Dla każdego państwa, które ratyfikuje niniejszą konwencję lub do niej przystąpi po złożeniu dwudziestego dokumentu ratyfikacyjnego bądź dokumentu przystąpienia, niniejsza konwencja wchodzi w życie trzydziestego dnia po dacie złożenia przez to państwo dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.

Artykuł 40

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych powiadamia wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz wszystkie państwa, które podpisały niniejszą konwencję lub do niej przystąpiły o:

- a) podpisach, ratyfikacjach lub przystąpieniach na podstawie artykułu 38;
- b) terminie wejścia w życie niniejszej konwencji na podstawie artykułu 39.

Artykuł 41

Postanowienia niniejszej konwencji mają zastosowanie do wszystkich części państw federalnych bez jakichkolwiek ograniczeń lub wyjątków.

Artykuł 42

1. Każdy spór między dwoma albo więcej państwami stronami dotyczący interpretacji lub stosowania niniejszej konwencji, który nie może być rozstrzygnięty w drodze rokowań ani na podstawie procedur wyraźnie określonych w niniejszej konwencji, kierowany jest na wniosek jednego z państw w sporze do arbitrażu. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od daty zgłoszenia wniosku w sprawie arbitrażu strony nie są w stanie dojść do porozumienia w kwestii organizacji arbitrażu, każda z nich może przekazać spór do rozstrzygnięcia przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości zgodnie ze Statutem Trybunału.
2. Państwo w czasie podpisania lub ratyfikacji niniejszej konwencji albo przystąpienia do niej może złożyć oświadczenie, że nie uważa się za związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego artykułu. Inne państwa strony nie będą związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego artykułu w stosunku do państwa strony, które złożyło takie oświadczenie.
3. Każde państwo strona, które złożyło oświadczenie zgodnie z postanowieniami ustępu 2 niniejszego artykułu, może w dowolnym czasie cofnąć to oświadczenie przez zawiadomienie o tym Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 43

Niniejsza konwencja nie narusza przepisów międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym obowiązków Wysokich Umawiających się Stron czterech Konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. oraz ich dwóch Protokołów dodatkowych z dnia 8 czerwca 1977 r., ani możliwości przysługującej każdemu z państw stron w zakresie zlecenia Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża odwiedzania miejsc pozbawienia wolności w sytuacjach nieobjętych międzynarodowym prawem humanitarnym.

Artykuł 44

1. Każde państwo strona niniejszej konwencji może zaproponować poprawkę i przedstawić ją Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny przesyła następnie zaproponowaną poprawkę państwom stronom z prośbą o wskazanie, czy opowiadają się one za zwołaniem konferencji państw stron w celu rozpatrzenia tej propozycji i przeprowadzenia nad nią głosowania. Jeżeli w ciągu czterech miesięcy od daty przekazania odnośnego pisma przynajmniej jedna trzecia państw stron opowie się za taką konferencją, Sekretarz Generalny zwołuje konferencję pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Każda poprawka przyjęta większością dwóch trzecich obecnych na konferencji i głosujących państw stron przekazywana jest przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych wszystkim państwom stronom do przyjęcia.
3. Poprawka przyjęta zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu wchodzi w życie po jej przyjęciu przez dwie trzecie państw stron niniejszej konwencji, zgodnie z ich odpowiednimi procedurami konstytucyjnymi.
4. Po wejściu w życie poprawki stają się obowiązujące dla tych państw stron, które je przyjęły, natomiast dla innych państw stron pozostają obowiązujące postanowienia niniejszej konwencji i wszelkie poprzednie poprawki, które były przez nie przyjęte.

Artykuł 45

1. Niniejsza konwencja, której teksty w językach angielskim, arabskim, chińskim, francuskim, hiszpańskim i rosyjskim są jednakowo autentyczne, zostanie złożona do depozytu Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przekaze uwierzytelnione odpisy niniejszej konwencji wszystkim państwom, o których mowa w artykule 38.

INTERNATIONAL CONVENTION FOR THE PROTECTION OF ALL PERSONS FROM ENFORCED DISAPPEARANCE

Preamble

The States Parties to this Convention,

Considering the obligation of States under the Charter of the United Nations to promote universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms,

Having regard to the Universal Declaration of Human Rights,

Recalling the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights and the other relevant international instruments in the fields of human rights, humanitarian law and international criminal law,

Also recalling the Declaration on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance adopted by the General Assembly of the United Nations in its resolution 47/133 of 18 December 1992,

Aware of the extreme seriousness of enforced disappearance, which constitutes a crime and, in certain circumstances defined in international law, a crime against humanity,

Determined to prevent enforced disappearances and to combat impunity for the crime of enforced disappearance,

Considering the right of any person not to be subjected to enforced disappearance, the right of victims to justice and to reparation,

Affirming the right of any victim to know the truth about the circumstances of an enforced disappearance and the fate of the disappeared person, and the right to freedom to seek, receive and impart information to this end,

Have agreed on the following articles:

PART I

Article 1

1. No one shall be subjected to enforced disappearance.

2. No exceptional circumstances whatsoever, whether a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency, may be invoked as a justification for enforced disappearance.

Article 2

For the purposes of this Convention, "enforced disappearance" is considered to be the arrest, detention, abduction or any other form of deprivation of liberty by agents of the State or by persons or groups of persons acting with the authorization, support or acquiescence of the State, followed by a refusal to acknowledge the deprivation of liberty or by concealment of the fate or whereabouts of the disappeared person, which place such a person outside the protection of the law.

Article 3

Each State Party shall take appropriate measures to investigate acts defined in article 2 committed by persons or groups of persons acting without the authorization, support or acquiescence of the State and to bring those responsible to justice.

Article 4

Each State Party shall take the necessary measures to ensure that enforced disappearance constitutes an offence under its criminal law.

Article 5

The widespread or systematic practice of enforced disappearance constitutes a crime against humanity as defined in applicable international law and shall attract the consequences provided for under such applicable international law.

Article 6

1. Each State Party shall take the necessary measures to hold criminally responsible at least:

(a) Any person who commits, orders, solicits or induces the commission of, attempts to commit, is an accomplice to or participates in an enforced disappearance;

(b) A superior who:

(i) Knew, or consciously disregarded information which clearly indicated, that subordinates under his or her effective authority and

control were committing or about to commit a crime of enforced disappearance;

(ii) Exercised effective responsibility for and control over activities which were concerned with the crime of enforced disappearance; and

(iii) Failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress the commission of an enforced disappearance or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution;

(c) Subparagraph (b) above is without prejudice to the higher standards of responsibility applicable under relevant international law to a military commander or to a person effectively acting as a military commander.

2. No order or instruction from any public authority, civilian, military or other, may be invoked to justify an offence of enforced disappearance.

Article 7

1. Each State Party shall make the offence of enforced disappearance punishable by appropriate penalties which take into account its extreme seriousness.

2. Each State Party may establish:

(a) Mitigating circumstances, in particular for persons who, having been implicated in the commission of an enforced disappearance, effectively contribute to bringing the disappeared person forward alive or make it possible to clarify cases of enforced disappearance or to identify the perpetrators of an enforced disappearance;

(b) Without prejudice to other criminal procedures, aggravating circumstances, in particular in the event of the death of the disappeared person or the commission of an enforced disappearance in respect of pregnant women, minors, persons with disabilities or other particularly vulnerable persons.

Article 8

Without prejudice to article 5,

1. A State Party which applies a statute of limitations in respect of enforced disappearance shall take the necessary measures to ensure that the term of limitation for criminal proceedings:

(a) Is of long duration and is proportionate to the extreme seriousness of this offence;

(b) Commences from the moment when the offence of enforced disappearance ceases, taking into account its continuous nature.

2. Each State Party shall guarantee the right of victims of enforced disappearance to an effective remedy during the term of limitation.

Article 9

1. Each State Party shall take the necessary measures to establish its competence to exercise jurisdiction over the offence of enforced disappearance:

(a) When the offence is committed in any territory under its jurisdiction or on board a ship or aircraft registered in that State;

(b) When the alleged offender is one of its nationals;

(c) When the disappeared person is one of its nationals and the State Party considers it appropriate.

2. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its competence to exercise jurisdiction over the offence of enforced disappearance when the alleged offender is present in any territory under its jurisdiction, unless it extradites or surrenders him or her to another State in accordance with its international obligations or surrenders him or her to an international criminal tribunal whose jurisdiction it has recognized.

3. This Convention does not exclude any additional criminal jurisdiction exercised in accordance with national law.

Article 10

1. Upon being satisfied, after an examination of the information available to it, that the circumstances so warrant, any State Party in whose territory a person suspected of having committed an offence of enforced disappearance is present shall take him or her into custody or take such other legal measures as are necessary to ensure his or her presence. The custody and other legal measures shall be as provided for in the law of that State Party but may be maintained only for such time as is necessary to ensure the person's presence at criminal, surrender or extradition proceedings.

2. A State Party which has taken the measures referred to in paragraph 1 of this article shall immediately carry out a preliminary inquiry or

investigations to establish the facts. It shall notify the States Parties referred to in article 9, paragraph 1, of the measures it has taken in pursuance of paragraph 1 of this article, including detention and the circumstances warranting detention, and of the findings of its preliminary inquiry or its investigations, indicating whether it intends to exercise its jurisdiction.

3. Any person in custody pursuant to paragraph 1 of this article may communicate immediately with the nearest appropriate representative of the State of which he or she is a national, or, if he or she is a stateless person, with the representative of the State where he or she usually resides.

Article 11

1. The State Party in the territory under whose jurisdiction a person alleged to have committed an offence of enforced disappearance is found shall, if it does not extradite that person or surrender him or her to another State in accordance with its international obligations or surrender him or her to an international criminal tribunal whose jurisdiction it has recognized, submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

2. These authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any ordinary offence of a serious nature under the law of that State Party. In the cases referred to in article 9, paragraph 2, the standards of evidence required for prosecution and conviction shall in no way be less stringent than those which apply in the cases referred to in article 9, paragraph 1.

3. Any person against whom proceedings are brought in connection with an offence of enforced disappearance shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings. Any person tried for an offence of enforced disappearance shall benefit from a fair trial before a competent, independent and impartial court or tribunal established by law.

Article 12

1. Each State Party shall ensure that any individual who alleges that a person has been subjected to enforced disappearance has the right to report the facts to the competent authorities, which shall examine the allegation promptly and impartially and, where necessary, undertake without delay a thorough and impartial investigation. Appropriate steps shall be taken, where necessary, to ensure that the complainant, witnesses, relatives of the disappeared person and their defence counsel, as well as persons participating in the investigation, are protected against all ill-treatment or intimidation as a consequence of the complaint or any evidence given.

2. Where there are reasonable grounds for believing that a person has been subjected to enforced disappearance, the authorities referred to in paragraph 1 of this article shall undertake an investigation, even if there has been no formal complaint.

3. Each State Party shall ensure that the authorities referred to in paragraph 1 of this article:

(a) Have the necessary powers and resources to conduct the investigation effectively, including access to the documentation and other information relevant to their investigation;

(b) Have access, if necessary with the prior authorization of a judicial authority, which shall rule promptly on the matter, to any place of detention or any other place where there are reasonable grounds to believe that the disappeared person may be present.

4. Each State Party shall take the necessary measures to prevent and sanction acts that hinder the conduct of an investigation. It shall ensure in particular that persons suspected of having committed an offence of enforced disappearance are not in a position to influence the progress of an investigation by means of pressure or acts of intimidation or reprisal aimed at the complainant, witnesses, relatives of the disappeared person or their defence counsel, or at persons participating in the investigation.

Article 13

1. For the purposes of extradition between States Parties, the offence of enforced disappearance shall not be regarded as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition based on such an offence may not be refused on these grounds alone.

2. The offence of enforced disappearance shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties before the entry into force of this Convention.

3. States Parties undertake to include the offence of enforced disappearance as an extraditable offence in any extradition treaty subsequently to be concluded between them.

4. If a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention as the necessary legal basis for extradition in respect of the offence of enforced disappearance.

5. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the offence of enforced disappearance as an extraditable offence between themselves.

6. Extradition shall, in all cases, be subject to the conditions provided for by the law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, in particular, conditions relating to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition or make it subject to certain conditions.

7. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin, political opinions or membership of a particular social group, or that compliance with the request would cause harm to that person for any one of these reasons.

Article 14

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of mutual legal assistance in connection with criminal proceedings brought in respect of an offence of enforced disappearance, including the supply of all evidence at their disposal that is necessary for the proceedings.

2. Such mutual legal assistance shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable treaties on mutual legal assistance, including, in particular, the conditions in relation to the grounds upon which the requested State Party may refuse to grant mutual legal assistance or may make it subject to conditions.

Article 15

States Parties shall cooperate with each other and shall afford one another the greatest measure of mutual assistance with a view to assisting victims of enforced disappearance, and in searching for, locating and releasing disappeared persons and, in the event of death, in exhuming and identifying them and returning their remains.

Article 16

1. No State Party shall expel, return ("refouler"), surrender or extradite a person to another State where there are substantial grounds for believing that he or she would be in danger of being subjected to enforced disappearance.

2. For the purpose of determining whether there are such grounds, the competent authorities shall take into account all relevant considerations, including, where applicable, the existence in the State concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights or of serious violations of international humanitarian law.

Article 17

1. No one shall be held in secret detention.

2. Without prejudice to other international obligations of the State Party with regard to the deprivation of liberty, each State Party shall, in its legislation:

(a) Establish the conditions under which orders of deprivation of liberty may be given;

(b) Indicate those authorities authorized to order the deprivation of liberty;

(c) Guarantee that any person deprived of liberty shall be held solely in officially recognized and supervised places of deprivation of liberty;

(d) Guarantee that any person deprived of liberty shall be authorized to communicate with and be visited by his or her family, counsel or any other person of his or her choice, subject only to the conditions established by law, or, if he or she is a foreigner, to communicate with his or her consular authorities, in accordance with applicable international law;

(e) Guarantee access by the competent and legally authorized authorities and institutions to the places where persons are deprived of liberty, if necessary with prior authorization from a judicial authority;

(f) Guarantee that any person deprived of liberty or, in the case of a suspected enforced disappearance, since the person deprived of liberty is not able to exercise this right, any persons with a legitimate interest, such as relatives of the person deprived of liberty, their representatives or their counsel, shall, in all circumstances, be entitled to take proceedings before a court, in order that the court may decide without delay on the lawfulness of the deprivation of liberty and order the person's release if such deprivation of liberty is not lawful.

3. Each State Party shall assure the compilation and maintenance of one or more up-to-date official registers and/or records of persons deprived of liberty, which shall be made promptly available, upon request, to any judicial or other competent authority or institution authorized for that purpose by the

law of the State Party concerned or any relevant international legal instrument to which the State concerned is a party. The information contained therein shall include, as a minimum:

- (a) The identity of the person deprived of liberty;
- (b) The date, time and place where the person was deprived of liberty and the identity of the authority that deprived the person of liberty;
- (c) The authority that ordered the deprivation of liberty and the grounds for the deprivation of liberty;
- (d) The authority responsible for supervising the deprivation of liberty;
- (e) The place of deprivation of liberty, the date and time of admission to the place of deprivation of liberty and the authority responsible for the place of deprivation of liberty;
- (f) Elements relating to the state of health of the person deprived of liberty;
- (g) In the event of death during the deprivation of liberty, the circumstances and cause of death and the destination of the remains;
- (h) The date and time of release or transfer to another place of detention, the destination and the authority responsible for the transfer.

Article 18

1. Subject to articles 19 and 20, each State Party shall guarantee to any person with a legitimate interest in this information, such as relatives of the person deprived of liberty, their representatives or their counsel, access to at least the following information:

- (a) The authority that ordered the deprivation of liberty;
- (b) The date, time and place where the person was deprived of liberty and admitted to the place of deprivation of liberty;
- (c) The authority responsible for supervising the deprivation of liberty;
- (d) The whereabouts of the person deprived of liberty, including, in the event of a transfer to another place of deprivation of liberty, the destination and the authority responsible for the transfer;

- (e) The date, time and place of release;
- (f) Elements relating to the state of health of the person deprived of liberty;
- (g) In the event of death during the deprivation of liberty, the circumstances and cause of death and the destination of the remains.

2. Appropriate measures shall be taken, where necessary, to protect the persons referred to in paragraph 1 of this article, as well as persons participating in the investigation, from any ill-treatment, intimidation or sanction as a result of the search for information concerning a person deprived of liberty.

Article 19

1. Personal information, including medical and genetic data, which is collected and/or transmitted within the framework of the search for a disappeared person shall not be used or made available for purposes other than the search for the disappeared person. This is without prejudice to the use of such information in criminal proceedings relating to an offence of enforced disappearance or the exercise of the right to obtain reparation.

2. The collection, processing, use and storage of personal information, including medical and genetic data, shall not infringe or have the effect of infringing the human rights, fundamental freedoms or human dignity of an individual.

Article 20

1. Only where a person is under the protection of the law and the deprivation of liberty is subject to judicial control may the right to information referred to in article 18 be restricted, on an exceptional basis, where strictly necessary and where provided for by law, and if the transmission of the information would adversely affect the privacy or safety of the person, hinder a criminal investigation, or for other equivalent reasons in accordance with the law, and in conformity with applicable international law and with the objectives of this Convention. In no case shall there be restrictions on the right to information referred to in article 18 that could constitute conduct defined in article 2 or be in violation of article 17, paragraph 1.

2. Without prejudice to consideration of the lawfulness of the deprivation of a person's liberty, States Parties shall guarantee to the persons referred to in article 18, paragraph 1, the right to a prompt and effective judicial remedy as a means of obtaining without delay the information referred

to in article 18, paragraph 1. This right to a remedy may not be suspended or restricted in any circumstances.

Article 21

Each State Party shall take the necessary measures to ensure that persons deprived of liberty are released in a manner permitting reliable verification that they have actually been released. Each State Party shall also take the necessary measures to assure the physical integrity of such persons and their ability to exercise fully their rights at the time of release, without prejudice to any obligations to which such persons may be subject under national law.

Article 22

Without prejudice to article 6, each State Party shall take the necessary measures to prevent and impose sanctions for the following conduct:

(a) Delaying or obstructing the remedies referred to in article 17, paragraph 2 (f), and article 20, paragraph 2;

(b) Failure to record the deprivation of liberty of any person, or the recording of any information which the official responsible for the official register knew or should have known to be inaccurate;

(c) Refusal to provide information on the deprivation of liberty of a person, or the provision of inaccurate information, even though the legal requirements for providing such information have been met.

Article 23

1. Each State Party shall ensure that the training of law enforcement personnel, civil or military, medical personnel, public officials and other persons who may be involved in the custody or treatment of any person deprived of liberty includes the necessary education and information regarding the relevant provisions of this Convention, in order to:

(a) Prevent the involvement of such officials in enforced disappearances;

(b) Emphasize the importance of prevention and investigations in relation to enforced disappearances;

(c) Ensure that the urgent need to resolve cases of enforced disappearance is recognized.

2. Each State Party shall ensure that orders or instructions prescribing, authorizing or encouraging enforced disappearance are prohibited. Each State Party shall guarantee that a person who refuses to obey such an order will not be punished.

3. Each State Party shall take the necessary measures to ensure that the persons referred to in paragraph 1 of this article who have reason to believe that an enforced disappearance has occurred or is planned report the matter to their superiors and, where necessary, to the appropriate authorities or bodies vested with powers of review or remedy.

Article 24

1. For the purposes of this Convention, "victim" means the disappeared person and any individual who has suffered harm as the direct result of an enforced disappearance.

2. Each victim has the right to know the truth regarding the circumstances of the enforced disappearance, the progress and results of the investigation and the fate of the disappeared person. Each State Party shall take appropriate measures in this regard.

3. Each State Party shall take all appropriate measures to search for, locate and release disappeared persons and, in the event of death, to locate, respect and return their remains.

4. Each State Party shall ensure in its legal system that the victims of enforced disappearance have the right to obtain reparation and prompt, fair and adequate compensation.

5. The right to obtain reparation referred to in paragraph 4 of this article covers material and moral damages and, where appropriate, other forms of reparation such as:

- (a) Restitution;
- (b) Rehabilitation;
- (c) Satisfaction, including restoration of dignity and reputation;
- (d) Guarantees of non-repetition.

6. Without prejudice to the obligation to continue the investigation until the fate of the disappeared person has been clarified, each State Party shall take the appropriate steps with regard to the legal situation of disappeared

persons whose fate has not been clarified and that of their relatives, in fields such as social welfare, financial matters, family law and property rights.

7. Each State Party shall guarantee the right to form and participate freely in organizations and associations concerned with attempting to establish the circumstances of enforced disappearances and the fate of disappeared persons, and to assist victims of enforced disappearance.

Article 25

1. Each State Party shall take the necessary measures to prevent and punish under its criminal law:

(a) The wrongful removal of children who are subjected to enforced disappearance, children whose father, mother or legal guardian is subjected to enforced disappearance or children born during the captivity of a mother subjected to enforced disappearance;

(b) The falsification, concealment or destruction of documents attesting to the true identity of the children referred to in subparagraph (a) above.

2. Each State Party shall take the necessary measures to search for and identify the children referred to in paragraph 1 (a) of this article and to return them to their families of origin, in accordance with legal procedures and applicable international agreements.

3. States Parties shall assist one another in searching for, identifying and locating the children referred to in paragraph 1 (a) of this article.

4. Given the need to protect the best interests of the children referred to in paragraph 1 (a) of this article and their right to preserve, or to have re-established, their identity, including their nationality, name and family relations as recognized by law, States Parties which recognize a system of adoption or other form of placement of children shall have legal procedures in place to review the adoption or placement procedure, and, where appropriate, to annul any adoption or placement of children that originated in an enforced disappearance.

5. In all cases, and in particular in all matters relating to this article, the best interests of the child shall be a primary consideration, and a child who is capable of forming his or her own views shall have the right to express those views freely, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

PART II

Article 26

1. A Committee on Enforced Disappearances (hereinafter referred to as "the Committee") shall be established to carry out the functions provided for under this Convention. The Committee shall consist of ten experts of high moral character and recognized competence in the field of human rights, who shall serve in their personal capacity and be independent and impartial. The members of the Committee shall be elected by the States Parties according to equitable geographical distribution. Due account shall be taken of the usefulness of the participation in the work of the Committee of persons having relevant legal experience and of balanced gender representation.

2. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties from among their nationals, at biennial meetings of the States Parties convened by the Secretary-General of the United Nations for this purpose. At those meetings, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

3. The initial election shall be held no later than six months after the date of entry into force of this Convention. Four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit nominations within three months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the State Party which nominated each candidate, and shall submit this list to all States Parties.

4. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election once. However, the term of five of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these five members shall be chosen by lot by the chairman of the meeting referred to in paragraph 2 of this article.

5. If a member of the Committee dies or resigns or for any other reason can no longer perform his or her Committee duties, the State Party which nominated him or her shall, in accordance with the criteria set out in paragraph 1 of this article, appoint another candidate from among its nationals to serve out his or her term, subject to the approval of the majority of the States Parties. Such approval shall be considered to have been obtained unless half or more of the States Parties respond negatively within six weeks of

having been informed by the Secretary-General of the United Nations of the proposed appointment.

6. The Committee shall establish its own rules of procedure.

7. The Secretary-General of the United Nations shall provide the Committee with the necessary means, staff and facilities for the effective performance of its functions. The Secretary-General of the United Nations shall convene the initial meeting of the Committee.

8. The members of the Committee shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations, as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

9. Each State Party shall cooperate with the Committee and assist its members in the fulfilment of their mandate, to the extent of the Committee's functions that the State Party has accepted.

Article 27

A Conference of the States Parties will take place at the earliest four years and at the latest six years following the entry into force of this Convention to evaluate the functioning of the Committee and to decide, in accordance with the procedure described in article 44, paragraph 2, whether it is appropriate to transfer to another body — without excluding any possibility — the monitoring of this Convention, in accordance with the functions defined in articles 28 to 36.

Article 28

1. In the framework of the competencies granted by this Convention, the Committee shall cooperate with all relevant organs, offices and specialized agencies and funds of the United Nations, with the treaty bodies instituted by international instruments, with the special procedures of the United Nations and with the relevant regional intergovernmental organizations or bodies, as well as with all relevant State institutions, agencies or offices working towards the protection of all persons against enforced disappearances.

2. As it discharges its mandate, the Committee shall consult other treaty bodies instituted by relevant international human rights instruments, in particular the Human Rights Committee instituted by the International Covenant on Civil and Political Rights, with a view to ensuring the consistency of their respective observations and recommendations.

Article 29

1. Each State Party shall submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, a report on the measures taken to give effect to its obligations under this Convention, within two years after the entry into force of this Convention for the State Party concerned.

2. The Secretary-General of the United Nations shall make this report available to all States Parties.

3. Each report shall be considered by the Committee, which shall issue such comments, observations or recommendations as it may deem appropriate. The comments, observations or recommendations shall be communicated to the State Party concerned, which may respond to them, on its own initiative or at the request of the Committee.

4. The Committee may also request States Parties to provide additional information on the implementation of this Convention.

Article 30

1. A request that a disappeared person should be sought and found may be submitted to the Committee, as a matter of urgency, by relatives of the disappeared person or their legal representatives, their counsel or any person authorized by them, as well as by any other person having a legitimate interest.

2. If the Committee considers that a request for urgent action submitted in pursuance of paragraph 1 of this article:

- (a) Is not manifestly unfounded;
- (b) Does not constitute an abuse of the right of submission of such requests;
- (c) Has already been duly presented to the competent bodies of the State Party concerned, such as those authorized to undertake investigations, where such a possibility exists;
- (d) Is not incompatible with the provisions of this Convention; and
- (e) The same matter is not being examined under another procedure of international investigation or settlement of the same nature;

it shall request the State Party concerned to provide it with information on the situation of the persons sought, within a time limit set by the Committee.

3. In the light of the information provided by the State Party concerned in accordance with paragraph 2 of this article, the Committee may transmit recommendations to the State Party, including a request that the State Party should take all the necessary measures, including interim measures, to locate and protect the person concerned in accordance with this Convention and to inform the Committee, within a specified period of time, of measures taken, taking into account the urgency of the situation. The Committee shall inform the person submitting the urgent action request of its recommendations and of the information provided to it by the State as it becomes available.

4. The Committee shall continue its efforts to work with the State Party concerned for as long as the fate of the person sought remains unresolved. The person presenting the request shall be kept informed.

Article 31

1. A State Party may at the time of ratification of this Convention or at any time afterwards declare that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications from or on behalf of individuals subject to its jurisdiction claiming to be victims of a violation by this State Party of provisions of this Convention. The Committee shall not admit any communication concerning a State Party which has not made such a declaration.

2. The Committee shall consider a communication inadmissible where:

(a) The communication is anonymous;

(b) The communication constitutes an abuse of the right of submission of such communications or is incompatible with the provisions of this Convention;

(c) The same matter is being examined under another procedure of international investigation or settlement of the same nature; or where

(d) All effective available domestic remedies have not been exhausted. This rule shall not apply where the application of the remedies is unreasonably prolonged.

3. If the Committee considers that the communication meets the requirements set out in paragraph 2 of this article, it shall transmit the communication to the State Party concerned, requesting it to provide observations and comments within a time limit set by the Committee.

4. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party will take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victims of the alleged violation. Where the Committee exercises its discretion, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

5. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present article. It shall inform the author of a communication of the responses provided by the State Party concerned. When the Committee decides to finalize the procedure, it shall communicate its views to the State Party and to the author of the communication.

Article 32

A State Party to this Convention may at any time declare that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications in which a State Party claims that another State Party is not fulfilling its obligations under this Convention. The Committee shall not receive communications concerning a State Party which has not made such a declaration, nor communications from a State Party which has not made such a declaration.

Article 33

1. If the Committee receives reliable information indicating that a State Party is seriously violating the provisions of this Convention, it may, after consultation with the State Party concerned, request one or more of its members to undertake a visit and report back to it without delay.

2. The Committee shall notify the State Party concerned, in writing, of its intention to organize a visit, indicating the composition of the delegation and the purpose of the visit. The State Party shall answer the Committee within a reasonable time.

3. Upon a substantiated request by the State Party, the Committee may decide to postpone or cancel its visit.

4. If the State Party agrees to the visit, the Committee and the State Party concerned shall work together to define the modalities of the visit and the State Party shall provide the Committee with all the facilities needed for the successful completion of the visit.

5. Following its visit, the Committee shall communicate to the State Party concerned its observations and recommendations.

Article 34

If the Committee receives information which appears to it to contain well-founded indications that enforced disappearance is being practised on a widespread or systematic basis in the territory under the jurisdiction of a State Party, it may, after seeking from the State Party concerned all relevant information on the situation, urgently bring the matter to the attention of the General Assembly of the United Nations, through the Secretary-General of the United Nations.

Article 35

1. The Committee shall have competence solely in respect of enforced disappearances which commenced after the entry into force of this Convention.

2. If a State becomes a party to this Convention after its entry into force, the obligations of that State vis-à-vis the Committee shall relate only to enforced disappearances which commenced after the entry into force of this Convention for the State concerned.

Article 36

1. The Committee shall submit an annual report on its activities under this Convention to the States Parties and to the General Assembly of the United Nations.

2. Before an observation on a State Party is published in the annual report, the State Party concerned shall be informed in advance and shall be given reasonable time to answer. This State Party may request the publication of its comments or observations in the report.

PART III*Article 37*

Nothing in this Convention shall affect any provisions which are more conducive to the protection of all persons from enforced disappearance and which may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 38

1. This Convention is open for signature by all Member States of the United Nations.

2. This Convention is subject to ratification by all Member States of the United Nations. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention is open to accession by all Member States of the United Nations. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General.

Article 39

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying or acceding to this Convention after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of that State's instrument of ratification or accession.

Article 40

The Secretary-General of the United Nations shall notify all States Members of the United Nations and all States which have signed or acceded to this Convention of the following:

- (a) Signatures, ratifications and accessions under article 38;
- (b) The date of entry into force of this Convention under article 39.

Article 41

The provisions of this Convention shall apply to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 42

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled through negotiation or by the procedures expressly provided for in this Convention shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the Parties are

unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. A State may, at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto, declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 of this article with respect to any State Party having made such a declaration.

3. Any State Party having made a declaration in accordance with the provisions of paragraph 2 of this article may at any time withdraw this declaration by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 43

This Convention is without prejudice to the provisions of international humanitarian law, including the obligations of the High Contracting Parties to the four Geneva Conventions of 12 August 1949 and the two Additional Protocols thereto of 8 June 1977, or to the opportunity available to any State Party to authorize the International Committee of the Red Cross to visit places of detention in situations not covered by international humanitarian law.

Article 44

1. Any State Party to this Convention may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties to this Convention with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposal. In the event that within four months from the date of such communication at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations.

2. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted by the Secretary-General of the United Nations to all the States Parties for acceptance.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force when two thirds of the States Parties to this Convention have accepted it in accordance with their respective constitutional processes.

4. When amendments enter into force, they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of this Convention and any earlier amendment which they have accepted.

Article 45

1. This Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of this Convention to all States referred to in article 38.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, z uwzględnieniem:

1) zastrzeżenia do artykułu 25 ustęp 4 niniejszej Konwencji:

„Podkreślając znaczenie wcześniejszej weryfikacji warunków adopcji, w najlepszym interesie dziecka, i tym samym mając zastrzeżenia co do odrębnej procedury unieważnienia adopcji, uznając jednak możliwość ponownego rozpatrzenia lub rozwiązania adopcji w wyjątkowych przypadkach, Rzeczpospolita Polska uważa, że nie jest związana postanowieniami artykułu 25 ustęp 4 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., w odniesieniu do unieważnienia adopcji dzieci, o której mowa w jej artykule 25 ustęp 1 litera a.”,

2) deklaracji do artykułów 31 i 32 niniejszej Konwencji:

„Zgodnie z artykułem 31 ustęp 1 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., Rzeczpospolita Polska oświadcza, że uznaje kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień przekazywanych przez lub w imieniu osób podlegających jej jurysdykcji, podających się za ofiary naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską postanowień Konwencji.

Zgodnie z artykułem 32 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r., Rzeczpospolita Polska oświadcza, że uznaje kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień, w których państwo strona stwierdza, że Rzeczpospolita Polska nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z Konwencji.”,

3) sprzeciwu wobec zastrzeżenia złożonego przez Sułtanat Omanu do artykułu 33 niniejszej Konwencji:

„Rząd Rzeczypospolitej Polskiej dokładnie zbadał zastrzeżenie złożone przez Rząd Sułtanatu Omanu w chwili przystąpienia do artykułu 33 Międzynarodowej Konwencji w sprawie ochrony wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, przyjętej w Nowym Jorku dnia 20 grudnia 2006 r. (zwanej dalej „Konwencją”).

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zauważa, że kompetencje Komitetu do Spraw Wymuszonych Zaginięć (zwanego dalej „Komitetem”) na mocy artykułu 33 Konwencji nie są uzależnione od ogólnego uznania przez państwo stronę. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uważa, że wizyty Komitetu przewidziane w artykule 33 Konwencji stanowią zasadniczą część wdrażania Konwencji. Ogólne wyłączenie kompetencji Komitetu w przypadku podejrzenia poważnego naruszenia postanowień Konwencji nadmiernie ogranicza kompetencje Komitetu i budzi wątpliwości co do zaangażowania Sułtanatu Omanu w przedmiot i cel Konwencji.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uważa zatem, że powyższe zastrzeżenie jest niezgodne z przedmiotem i celem Konwencji i w związku z tym nie jest dozwolone na mocy artykułu 19 litera c Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.

W związku z tym Rząd Rzeczypospolitej Polskiej sprzeciwia się zastrzeżeniu Rządu Sułtanatu Omanu do artykułu 33 Konwencji. Sprzeciw ten nie wyklucza wejścia w życie Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Sułtanatem Omanu. W ten sposób Konwencja zacznie obowiązywać między obydwoma państwami, a Sułtanat Omanu nie będzie mógł korzystać z wyżej wymienionego zastrzeżenia.”.

- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia 27 listopada 2024 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*